

ULUSLARARASI SOSYAL ARAŞTIRMALAR DERĐİŐİ THE JOURNAL OF INTERNATIONAL SOCIAL RESEARCH

Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi / The Journal of International Social Research

Cilt: 14 Sayı: 77 Nisan 2021 & Volume: 14 Issue: 77 April 2021

www.sosyalarastirmalar.com Issn: 1307-9581

MİMARLIK LİSANSÜSTÜ BİLİMSSEL ÇALIŞMALARININ FEN BİLİMLERİ ARAŞTIRMA METODOLOĐİŐİ AÇISINDAN UYGUNLUĞUNUN İNCELENMESİ

INVESTIGATION OF THE SUITABILITY OF GRADUATE RESEARCH STUDIES IN ARCHITECTURE DISCIPLINE IN TERMS OF RESEARCH METHODOLOGY OF INSTITUTE OF NATURAL AND APPLIED SCIENCES

Yaren ŐEKERCİ*

İbrahim BAKIR**

Öz

Dünyada ve Türkiye’de üniversiteler, lisansüstü düzeyde eğitimi her birinin kendine ait bir araştırma ve yazım metodolojisi olan enstitülerin çatısı altında vermektedir. Enstitüler, araştırma yöntemleri ve çalışma konuları baz alınarak fen bilimleri, sosyal bilimler, sağlık bilimleri, güzel sanatlar, eğitim bilimleri ve lisansüstü eğitim enstitüsü olarak özelleşmiş ve kategorilere ayrılmıştır. Üniversitelerin gerekli görmesi halinde, sadece o üniversiteye ait spesifik enstitüler de kurulmaktadır. Ana bilim dalları, üniversitelerin farklı enstitülerinden birine, o ana bilim dalının çalışma konusuna ve araştırma yöntemlerine en uygun olacağı şekilde atanmaktadır. Ana bilim dallarından bazıları, enstitüden birinin yöntem ve alanlarıyla birebirde örtüştüğünde, kolaylıkla ilgili enstitü altına yerleşebilmektedir. Ancak bu durum, fen bilimleri, sosyal bilimler ve güzel sanatlar ara kesitinde konumlanan mimarlık gibi anabilim dallarında, o kadar kolay olmamaktadır. Türkiye’de 52 üniversitede mimarlık lisansüstü eğitimi verilmektedir ve bunların 49’u fen bilimleri enstitüsü altında bulunurken, 3’ü lisansüstü eğitim enstitüsündedir. Bu bağlamda, çalışmada mimarlık ana bilim dalının %94 gibi yüksek bir oranla dahil olduğu fen bilimleri enstitüsüyle, mimarlığın çalışma alanları, çalışma ve araştırma yöntemleri baz alınarak karşılaştırması yapılmış ve enstitü-anabilim dalı uygunluğunun incelenmesi yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Fen Bilimleri Enstitüsü, Lisansüstü Eğitim, Mimarlık, Mimarlık Lisansüstü Eğitimi.

Abstract

Universities in the world and Turkey provide graduate level education in institutes, each with its own research and writing methodology. Institutes were specialized and divided into categories such as natural sciences, social sciences, health sciences, fine arts, science and graduate education institute according to their study subject and research methods. If a university deem it necessary, specific institutes belonging to that university are also established. The departments are assigned to one of the institutes of the universities in a way that is most suitable for the study subject and research methods of it. Some of the departments can easily be defined under the relevant institute when they match the methods and fields of one of the institutes. However, this situation is not so easy in departments such as architecture which is located at the intersection of science, social sciences and fine arts. Graduate level architecture education is given in 52 universities in Turkey and 49 of them on Institute of Natural and Applied Sciences while 3 of them are on Institute of Postgraduate. In this context, Institute of Natural and Applied Sciences, which included the department of architecture with a high rate of 94%, was examined based on the study areas, study and research methods of architecture, and the appropriateness of the institute-department was researched.

Keywords: Architecture, Graduate Education, Graduate Education of Architecture, Institute of Natural and Applied Sciences.

* Arş. Gör., Antalya Bilim Üniversitesi Güzel Sanatlar ve Mimarlık Fakültesi, ORCID ID: 0000-0003-4509-6299

** Dr. Öğr. Üyesi, Akdeniz Üniversitesi Mimarlık Fakültesi, ORCID ID: 0000-0001-8493-5345

GİRİŞ

Yükseköğretim kurumları, toplumun ihtiyacı olan yüksek nitelikli insan gücü yetiştirme, bilim ve teknolojinin ilerlemesini sağlamanın dışında toplum problemlerini giderme yolları üretmekten sorumludur. Üniversiteler ise ortaöğretimden sonraki seviyede kültürün yerleşmesini ve aktarılmasını sağlamak, gençleri lisans ve lisansüstü seviyesinde eğitimi aldıkları mesleğe hazırlamak, bilimsel çalışmalar üretmek ve ülke sorunlarını çözme konularından sorumlu, fakülte, enstitü, yüksekokul ve benzeri kuruluş ve birimlerden oluşan bir yükseköğretim kurumudur (Karakütük, 1989; Yükseköğretim Kanunu, 1981, Madde 3). Türkiye’de eğitime yönelik yatırımlara ağırlık verilerek özellikle yükseköğretimdeki açığın kapatılması amacıyla üniversiteler hem niceliksel hem de akademisyen ihtiyaçlarının giderilmeye çalışılmasıyla niteliksel olarak gelişmektedir. Ancak yükseköğretimin özellikle lisansüstü eğitim boyutunun özel olarak değerlendirilmesi gerekmektedir. Çünkü lisansüstü eğitim, bir ülkenin geleceğinde söz sahibi olacak uzman personel, akademisyen ve araştırmacı yetiştirilmesi ve ülke ihtiyaçlarının giderilmesi yönünden önemlidir (Bozan, 2012; Sevinç, 2001). 1963-1967 yıllarını kapsayan ilk Beş Yıllık Kalkınma Planı’ndan itibaren I,II,III,VII. Beş Yıllık Kalkınma Planlarında lisansüstü eğitim, yüksek nitelikli insan gücü, bilim üretimi ve araştırma geliştirme etkinlikleri gibi konular kalkınma planlarının ana konusunu oluşturmuştur (Sevinç, 2001). 4 Kasım 1981’de kabul edilen 2547 Sayılı Yükseköğretim Kanunu’nda belirtildiği gibi lisansüstü düzeyde eğitim - öğretim ve uygulamalı çalışmalar yapmak yükseköğretim kurumlarının görevleri arasındadır (Yükseköğretim Kanunu, 1981, Madde 22).

Türkiye’de lisansüstü eğitim, 1970’li yıllara kadar 3-4 yıllık eğitimle ve yüksek lisans eğitimi olmadan, yalnızca doktora programı şeklinde yapılmıştır. Doktora eğitimi o dönemde usta-çırak ilişkisi biçimindedir. Üniversitelerde resmi bir lisansüstü eğitim sistemi bulunmadığından dolayı, lisansüstü eğitim yalnızca lisans öğrenimini tamamlamış ve akademik gelecek vadeden kişiler arasından asistan adayı olarak belirlenen geleceğin akademisyenlerine verilmiştir. Genellikle bir profesörün rehberliğinde usta-çırak ilişkisi şeklinde yürütülen program doktora teziyle tamamlanmaktadır. 1970’den sonra lisansüstü eğitim yüksek lisans ve doktora olarak günümüzdeki iki kademeli haline gelmiştir (Bozan, 2012).

Türkiye’deki üniversitelerde 1982’ye kadar lisansüstü eğitim fakültelerde gerçekleşirken, 1982’den itibaren enstitülerde yürütülmeye başlanmıştır (Karakütük vd., 2008). Enstitüler, Yükseköğretim Kurulu (YÖK) tarafından 1983’te düzenlenen “Lisansüstü Eğitim-Öğretim Enstitülerinin Teşkilât ve İşleyiş Yönetmeliği” incelendiğinde, enstitülerin bağlı oldukları üniversitelerin yönetim kurullarına ve senatolarına ya da Üniversitelerarası Kurul tarafından alınan kararlar ve belirlenen sınırlılıklar içerisinde oldukça geniş bir alanda faaliyet göstermektedir (Dilci, 2019). Yükseköğretim Kanunu’na göre enstitü, üniversitelerde ve fakültelerde birden fazla benzer ve ilgili bilim dallarında lisansüstü, eğitim - öğretim, bilimsel araştırma ve uygulama yapan bir yükseköğretim kurumudur (Yükseköğretim Kanunu, 1981, Madde 3). Lisansüstü öğretim dört yıllık fakülte derecesi kazanıldıktan sonra, iki yıllık tezli ya da tezsiz yüksek lisans ve dört yıllık doktora, sanatta yeterlik /tıpta uzmanlık/dış hekimliğinde uzmanlık/veteriner hekimliğinde uzmanlık/eczacılıkta uzmanlık programlarından oluşmaktadır (Lisansüstü Eğitim Öğretim Yönetmeliği, 2016, Madde 1,4,5). Enstitülerin öğretim üyesi kadroları bulunmamaktadır ve fakültelerin kadrolu öğretim elemanları enstitülerde eğitim vermektedir. Ayrıca birçok enstitünün ya kendine ait binası olmadığından, ya da bina varsa bile derslikler açarak eğitimin yürütülmesine olanak tanıyacak büyüklükte olmamasından dolayı lisansüstü dersler fakültelerde verilmektedir (Karakütük vd., 2008).

Lisansüstü programların hangi enstitü anabilim/anasanat dallarında ve nasıl yürütüleceği, yükseköğretim kurumlarının yetkisinde senatolar tarafından çıkarılan yönetmeliklerle düzenlenmektedir (Lisansüstü Eğitim Öğretim Yönetmeliği, 2016, Madde 4). Her enstitünün kendine ait bir araştırma ve yazım metodolojisi vardır. Ana bilim dalları, üniversitelerin farklı enstitülerinden birine, o ana bilim dalının çalışma konusuna ve araştırma yöntemlerine en uygun olacağı şekilde atanmaktadır. Dünyada ve Türkiye’de enstitüler; fen bilimleri¹, sosyal bilimler², sağlık bilimleri³, güzel sanatlar⁴, eğitim bilimleri⁵ ve

¹ Institute of Natural and Applied Sciences

² Institute of Social Sciences

³ Institute of Health Sciences

⁴ Institute of Fine Arts

⁵ Institute of Educational Sciences

lisansüstü eğitim enstitüsü⁶ olarak özelleşmiş ve kategorilere ayrılmıştır. Üniversitelerin gerekli görmesi halinde, sadece o üniversiteye ait özelleşmiş enstitüler de kurulmaktadır.

03.03.1983 tarih ve 17976 sayılı Resmi Gazetede Lisansüstü Eğitim Öğretim Enstitülerinin Teşkilat ve İşleyiş Yönetmeliği yürürlüğe girmiştir (Karakütük, 1989). Bu yönetmeliğe göre;

- Fen Bilimleri Enstitüsünün enstitü anabilim dalları, fen, mühendislik, mimarlık, Kimya-Metalurji, Uçak ve Uzay Bilimleri, ziraat, orman, su ürünleri, denizcilik Fakültelerinin bölümleri; Fen-Edebiyat, Endüstriyel Sanatlar Eğitim ile Eğitim Fakültelerinin fen alanındaki bölümleri, Mesleki Eğitim Fakültelerinin Teknoloji Eğitimi bölümleridir.
- Sosyal Bilimler Enstitüsünün enstitü anabilim ve enstitü anasanat dalları, iktisadi ve idari bilimler, siyasal bilgiler, hukuk, ilahiyat, dil ve tarih-coğrafya, güzel sanatlar, iletişim, turizm, Eğitim Bilimleri Fakülteleri ile Konservatuvarların bölümleri; fen-edebiyat, insanî bilimler, Mesleki Eğitim ve Eğitim Fakültelerinin Fen alanı dışındaki bölümleridir.
- Sağlık Bilimleri Enstitüsünün enstitü anabilim dalları, Tıp, Diş Hekimliği, Eczacılık ve Veterinerlik Fakültelerinin eğitim yapılan anabilim dalları ile Eğitim Fakültelerinin beden eğitimi ve spor bölümleridir.
- Bu enstitüler dışında disiplinlerarası bir enstitü kurulabilir.
- Fen, Sosyal ve Sağlık Bilimleri Enstitüleri dışında kalan, rektörlüklere bağlı enstitülerin enstitü anabilim ve anasanat dalları, bu enstitülerin özellikleri dikkate alınarak, YÖK tarafından saptanır (Lisansüstü Eğitim-Öğretim Enstitülerinin Teşkilat ve İşleyiş yönetmeliği, 1983, Madde 4).
- Enstitü anabilim veya enstitü anasanat dallarının, birden fazla enstitünün ilgi alanına giren, lisans üstü eğitim-öğretim, araştırma, uygulama ve yayın faaliyetlerinin gerektirdiği koordinasyon ilgili enstitü müdürleri tarafından sağlanır (Lisansüstü Eğitim-Öğretim Enstitülerinin Teşkilat ve İşleyiş yönetmeliği, 1983, Madde 12).

Bu şartlar altında ilk olarak 1983 yılında Türkiye’de 25 ayrı enstitü kurulmuş olup, bu enstitüler başta Fen Bilimleri, Sosyal Bilimler, Sağlık Bilimleri olmak üzere Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi, Adli Tıp, Çocuk Sağlığı, Onkoloji, Nükleer Bilim, Nörolojik Bilim ve Psikiyatri, Kardiyoloji ve diğer alanlarda olmuştur (Karakütük, 1989). 1997-98 yıllarında ise 21’e düşmüş olup, ilk defa bir üniversite bünyesinde Güzel Sanatlar Enstitüsü’nün de açılmış olduğu görülmektedir (Sevinç, 2001). Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı (YÖK) Tez Merkezi’nin verilerine göre, 2021 itibarıyla Türkiye’deki tüm üniversitelerde toplamda 197 farklı enstitü bulunmakta olup, bunların 116’sı sağlık alanıyla ilgilidir (YÖK Tez Merkezi, 2021)(Tablo 1). En temel ve ilk kurulan enstitülerden biri olan Sağlık Bilimleri Enstitüsü halihazırda varken, ana bilim dallarının birçoğunun Sağlık Bilimleri Enstitüsü içine dahil edilebileceği yerde, onun yerine sağlık alanında birçok farklı enstitü kurulmuş olması ve 197 enstitüden hiçbirinin direkt olarak mimarlık disipliniyle ilişkili olmaması dikkat çekmektedir.

Tablo 1: Türkiye’deki Üniversitelerde Kurulmuş Olan Tüm Enstitüler (YÖK Tez Merkezi, 2021)

SAĞLIK	DİĞER
Adli Tıp ve Adli Bilimler Enstitüsü	Akdeniz Uygarlıkları Araştırma Enstitüsü
Adana Numune Eğitim ve Araştırma Hastanesi	Arkeoloji Enstitüsü
Adana Şehir Hastanesi	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü
Adli Bilimler Enstitüsü	Alevilik Araştırmaları Enstitüsü
Adli Tıp Enstitüsü	Alparslan Savunma Bilimleri Enstitüsü
Ankara Atatürk Eğitim ve Araştırma Hastanesi	Atatürk Stratejik Araştırmalar Enstitüsü
Ankara Atatürk Göğüs Has. ve Göğ. Cerr.Eğt. ve Arş. Hast.	Avrasya Yerbilimleri Enstitüsü
Ankara Çocuk Sağlığı ve Has. Hematoloji Onkoloji Eğt. Arş. Hastanesi	Avrupa Araştırmaları Enstitüsü
Ankara Dışkapı Yıldırım Beyazıt Eğitim Ve Araştırma Hastanesi	Avrupa Birliği Enstitüsü
Ankara Dr. Muhittin Ülker Acil Yard.ve Trav. Eğt. ve Arş. Has.	Avrupa Birliği Uluslararası İlişkiler Enstitüsü
Ankara Dr. Sami Ulus Çocuk Sağl. ve Has. Eğt. ve Arş. Hast.	Bağımlılık ve Adli Bilimler Enstitü
Ankara Eğitim ve Araştırma Hastanesi	Balkan Araştırma Enstitüsü
Ankara Etlik Zübeyde Hanım Kadın Hastalıkları Eğitim Ve Araştırma Hastanesi	Bankacılık ve Sigortacılık Enstitüsü
Ankara Fizik Tedavi Ve Rehabilitasyon Eğitim ve Araştırma Hastanesi	Barbaros Deniz Bilimleri ve Mühendisliği Enstitüsü
Ankara Gaziler Fizik Tedavi Ve Rehabilitasyon Eğt. ve Arş. Hast.	Bilişim Enstitüsü

⁶Institute of Graduate Studies

Ankara Keçiören Eğitim ve Araştırma Hastanesi	Biyo-Medikal Mühendislik Enstitüsü
Ankara Numune Eğitim ve Araştırma Hastanesi	Biyonano Teknoloji Enstitüsü
Ankara Refik Saydam Hifsisihha Merkezi	Biyoteknoloji Enstitüsü
Ankara Sağlık Uygulama Ve Araştırma Merkezi	Çevre Bilimleri Enstitüsü
Ankara Şehir Hastanesi	Deniz Bilimleri Enstitüsü
Ankara Türkiye Yüksek İhtisas Eğt. ve Arş. Hastanesi	Deniz Bilimleri ve Coğrafya Enstitüsü
Ankara Ulucanlar Göz Eğitim ve Araştırma Hastanesi	Deniz Bilimleri ve İşletmeciliği Enstitüsü
Antalya Eğitim ve Araştırma Hastanesi	Deniz Bilimleri ve Mühendisliği Enstitüsü
Bağcılar Eğitim ve Araştırma Hastanesi	Deniz Bilimleri ve Teknolojisi Enstitüsü
Beyoğlu Göz Sağlık Uygulama Ve Araştırma Merkezi	Deprem Mühendisliği ve Afet Yönetimi Enstitüsü
Bezm-i Alem Vakıf Gureba Hastanesi	Dış Ticaret Enstitüsü
Bursa Yüksek İhtisas Eğitim ve Araştırma Hastanesi	Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Cerrahpaşa Tıp Fakültesi	Ekonomi ve Sosyal Bilimler Enstitüsü
Çocuk Sağlığı Enstitüsü	Enerji Enstitüsü
Deneyisel Tıp Araştırma Enstitüsü	Enformatik Enstitüsü
Diş Hekimliği Fakültesi	Fen Bilimleri Enstitüsü
Diyarbakır Gazi Yaşargil Eğt. ve Arş. Hast.	Finans Enstitüsü
Doğu ve Afrika Araştırmaları Enstitüsü	Göç Enstitüsü
Dr. Abdurrahman Yurtaslan Ankara Onkoloji Eğitim ve Araştırma Hastanesi	Güneş Enerjisi Enstitüsü
Dr. Lütfi Kırdar Kartal Eğitim ve Araştırma Hastanesi	Güvenlik Bilimleri Enstitüsü
Dr. Siyami Ersek Göğüs Kalp ve Damar Cerrahisi Eğitim ve Araştırma Hastanesi	Güzel Sanatlar Enstitüsü
Düzce Tıp Fakültesi	Hacı Bektaş Veli Araştırma ve Uygulama Enstitüsü
Ege Doğumevi ve Kadın Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi	Havacılık ve Uzay Bilimleri Enstitüsü
Elazığ Eğt. ve Arş. Hast.	Havacılık ve Uzay Teknolojileri Enstitüsü
Erzurum Bölge Eğt. ve Arş. Hast.	Hezarfen Havacılık ve Uzay Teknolojileri Enstitüsü
Florence Nightingale Hastanesi	İslami Araştırmalar Enstitüsü
Gaziosmanpaşa Taksim Eğitim ve Araştırma Hastanesi	İslami İlimler Enstitüsü
Göztepe Eğitim ve Araştırma Hastanesi	İşletme Enstitüsü
Gülhane Diş Hekimliği Fakültesi	İzmir Uluslararası Biyotıp ve Genom Enstitüsü
Gülhane Sağlık Bilimleri Enstitüsü	Kandilli Rasathanesi ve Deprem Araştırma Enstitüsü
Gülhane Tıp Fakültesi	Kazaları Araş. ve Önleme Enstitüsü
Halk Sağlığı Enstitüsü	Kış Sporları ve Spor Bilimleri Enstitüsü
Hamidiye Sağlık Bilimleri Enstitüsü	Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
Hamidiye Uluslararası Tıp Fakültesi	Lisansüstü Eğitim, Öğretim ve Araştırma Enstitüsü
Haydarpaşa Eğitim Hastanesi	Lisansüstü Programlar Enstitüsü
Heybeliada Sanatoryumu Göğüs Hastalıkları ve Göğüs Cerrahisi Eğitim ve Araştırma Hastanesi	Medeniyetler İttifakı Enstitüsü
İstanbul Bakırköy Kadın Doğum ve Çocuk Hastalıkları Eğt. ve Arş. Hastanesi	Mevlana Araştırmaları Enstitüsü
İstanbul Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Has. Eğt. ve Arş. Hastanesi	Muhasebe Enstitüsü
İstanbul Bakırköy Sadi Konuk Eğitim ve Araştırma Hastanesi	Mühendislik ve Fen Bilimleri Enstitüsü
İstanbul Bezm-i Alem Valide Sultan Vakıf Gureba Eğt. ve Arş. Hast.	Mülga Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü (TODAİE)
İstanbul Eğt. ve Arş. Hast.	Müzik ve Güzel Sanatlar Enstitüsü
İstanbul Erenköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi	Müzik ve Sahne Sanatları Enstitüsü
İstanbul Fatih Sultan Mehmet Eğitim ve Araştırma Hastanesi	Nanoteknoloji Enstitüsü
İstanbul Fizik Tedavi Ve Rehabilitasyon Eğt. ve Arş. Hast.	Nüfus Etütleri Enstitüsü
İstanbul Haseki Eğitim ve Araştırma Hastanesi	Nükleer Bilimler Enstitüsü
İstanbul Haydarpaşa Numune Eğt. ve Arş. Hastanesi	Nükleer Enerji Enstitüsü
İstanbul Kanuni Sultan Süleyman Eğitim ve Araştırma Hastanesi	ODTÜ Kuzey Kıbrıs Kampüsü-Eğitim Bilimleri Enstitüsü
İstanbul Kartal Eğitim ve Araştırma Hastanesi	ODTÜ Kuzey Kıbrıs Kampüsü-Fen Bilimleri Enstitüsü
İstanbul Kartal Koşuyolu Yüksek İhtisas Eğt. Ve Arş. Hastanesi	ODTÜ Kuzey Kıbrıs Kampüsü-Sosyal Bilimler Enstitüsü
İstanbul Kartal Koşuyolu Yüksek İhtisas Eğt. Ve Arş. Hastanesi	Orta Doğu ve İslam Ülkeleri Araştırmaları Enstitüsü
İstanbul Mehmet Akif Ersoy Göğüs Kalp ve Damar Cerrahisi Eğt. ve Arş. Hastanesi	Ortadoğu Araştırmaları Enstitüsü
İstanbul Okmeydanı Eğt. ve Arş. Hastanesi	Ortadoğu Enstitüsü
İstanbul PTT Erenköy Sanatoryum ve Hastanesi	Ortadoğu ve İslam Ülkeleri Enstitüsü
İstanbul Sultan Abdülhamid Eğt. ve Arş. Hast.	Savunma Bilimleri Enstitüsü
İstanbul Süreyyapaşa Göğüs Kalp Damar Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi	Sosyal Bilimler Enstitüsü
İstanbul Şişli Hamidiye Etfal Eğitim ve Araştırma Hastanesi	Stratejik Araştırmalar Enstitüsü
İstanbul Ümraniye Eğitim ve Araştırma Hastanesi	Tasavvuf Araştırmaları Enstitüsü

İzmir Atatürk Eğitim ve Araştırma Hastanesi	Trafik Enstitüsü
İzmir Bozyaka Eğt. ve Arş. Hast.	Türk Dünyası Araştırmaları Enstitüsü
İzmir Dr.Behçet Uz Çocuk Hastalıkları Ve Cerrahisi Eğt. ve Arş. Hast.	Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü
İzmir Dr.Suat Seren Göğüs Hastalıkları ve Cerrahisi Eğitim ve Araştırma Hastanesi	Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü
İzmir Göğüs Hastalıkları Hastanesi	Uydu ve Uzay Bilimleri Araştırma Enstitüsü
İzmir Tepecik Eğt. ve Arş. Hast.	Uygulamalı Matematik Enstitüsü
Kanser Enstitüsü	Yaşayan Diller Enstitüsü
Karaciğer Nakli Enstitüsü	Yönetim Bilimleri Enstitüsü
Kardiyoloji Enstitüsü	Yurtdışı Enstitü
Kayseri Eğt. ve Arş. Hast.	
Kayseri Şehir Hastanesi	
Kocaeli Derince Eğt. ve Arş. Hast.	
Konya Eğitim ve Araştırma Hastanesi	
Meram Tıp Fakültesi	
Metin Sabancı Baltalimanı Kemik Hastalıkları Hastanesi	
Nörolojik Bil. ve Psikiyatri Enstitüsü	
Okmeydanı Sağlık Uygulama Ve Araştırma Merkezi	
Onkoloji Enstitüsü	
Prof. Dr. Cemil Taşcıoğlu Şehir Hastanesi	
Prof.Dr.N.Reşat Belger Beyoğlu Göz Eğitim ve Araştırma Hastanesi	
Sağlık Bilimleri Enstitüsü	
Sakarya Eğitim ve Araştırma Hastanesi	
Samsun Eğt. ve Arş. Hast.	
SSK Ankara Çocuk Hastalıkları Eğitim Hastanesi	
SSK Ankara Eğitim Hastanesi	
SSK Beyoğlu Hastanesi	
SSK İst. Bakırköy Doğ. Kadın ve Çoc. Has. Eğt. ve Arş. Hast.	
SSK İstanbul Eğitim Hastanesi	
SSK İstanbul Göztepe Eğitim Hastanesi	
SSK İzmir Eğitim Hastanesi	
SSK İzmir Tepecik Eğitim Hastanesi	
Süleymaniye Kadın Hastalıkları ve Doğum Eğitim ve Araştırma Hastanesi	
Şanlıurfa Mehmet Akif İnan Eğt. ve Arş. Hast.	
Şevket Yılmaz Eğitim ve Araştırma Hastanesi	
Taksim Eğitim ve Araştırma Hastanesi	
Tıp Fakültesi	
Trabzon Ahi Evren Göğüs Kalp ve Damar Cerrahisi Eğt. Ve Arş. Hastanesi	
Trabzon Kanuni Eğt. ve Arş. Hast.	
Trabzon Numune Eğitim ve Araştırma Hastanesi	
Van Eğt. ve Arş. Hast.	
Yedikule Göğüs Hastalıkları Hastanesi ve Göğüs Cerrahi Merkezi	
Yedikule Göğüs Hastalıkları Ve Göğüs Cerrahisi Eğitim ve Araştırma Hastanesi	
Zekai Tahir Burak Kadın Sağlığı Eğitimi ve Araştırma Hastanesi	
Zeynep Kamil Kadın ve Çocuk Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi	

Yeni bir enstitünün kurulabilmesi için faaliyetlerin fen, sosyal ve sağlık bilimleri enstitülerinde yürütülemiyor olması gerekmektedir. Bunun dışında eğer üniversite bünyesinde bu alanda faaliyet gösteren bir merkez varsa, enstitüye önkoşul olarak gösterilebilmektedir. Enstitü kurulma aşamasında amacının ne olduğu tam tanımlı olmalıdır. Enstitü kurulması için öncelikle üniversite senato kararı alınmalıdır. Daha sonrasında YÖK'e başvuru yapılarak ve YÖK Kurul Kararı eğer olumlu olursa Bakanlar Kurulu için Milli Eğitim Bakanlığı'na oradan da Resmi Gazetede Bakanlar Kurulu Kararı olarak yayımlayarak enstitü kurulma işlemi tamamlanır (Şekil 1).

Şekil 1. Yeni Bir Enstitü Kurulma Gerekçeleri ve Aşamaları (Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Fakülte/Enstitü-Bölüm/Anabilim Dalı Açma Kriterleri, 2021)

1. TÜRKİYE'DEKİ ÜNİVERSİTELERDE FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ VE BU ENSTİTÜYE BAĞLI ANA BİLİM DALLARI

Gözlem ve ölçmelerin tekrarlanabildiği ve objektif yapıldığı araştırmalara niceliksel araştırma denir. Nicel araştırma, olgu ve olayları nesnelleştirerek gözlemlenebilir, ölçülebilir ve sayısal olarak ifade edilebilir bir şekilde ortaya koyan bir araştırma türüdür (Arslan, 2012). Biyoloji, kimya, fizik, mühendislik gibi doğa bilimleri alanlarında araştırmalar bu araştırma yöntemindeki gibi gözlem ve ölçmeye dayanır. Psikoloji, sosyoloji, antropoloji, eğitim gibi sosyal bilim alanlarında insan ve toplum davranışları incelenmektedir. Bu davranışları sayılarla açıklamak zordur. Fen Bilimleri Enstitüsü de, fen ve mühendislik gibi genelde nicel araştırma yöntemlerini kullanarak araştırma ve çalışmaların yapıldığı disiplinlerin lisansüstü eğitimlerinin bağlı olduğu enstitüdür.

Orta Doğu Teknik Üniversitesi, İstanbul Teknik Üniversitesi ve Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi gibi köklü üniversitelerin fen bilimleri enstitüleri incelenerek, bu enstitülere bağlı ana bilim dalları listelenmiştir (Tablo 2,3,4).

Bu bağlamda, İstanbul Teknik Üniversitesi'nde Fen Bilimleri Enstitüsü'ne bağlı toplamda, 66 ana bilim dalı bulunmakta olup, bunların 35'i mühendislik dallarıdır. 14'ü mimari ve tasarım kategorisinde olup, 17'si de temel bilimler, teknoloji ve diğer alanlardadır. Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi'nin, bir güzel sanatlar üniversitesi olması nedeniyle, Fen Bilimleri Enstitüsü'nde yalnızca mimari ve tasarım alanında toplamda 10 adet ana bilim dalı bulunmaktadır. Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nde de Fen Bilimleri Enstitüsü'nde 16'sı mühendislik, 7'si mimari ve tasarım ve 21'i temel bilimler, teknoloji ve diğer alanlarda olmak üzere toplamda 44 ana bilim dalı bulunmaktadır.

Fen Bilimleri Enstitüsü altında bulunan çeşitli mühendislik dalları, fizik, kimya, biyoloji, matematik, konstrüksiyon, nano bilim, polimer bilim ve teknolojisi gibi bilim alanları, araştırma yöntemleri ve alanları açısından Fen Bilimleri Enstitüsü'yle birebir uyuma gösterebilecek nitelikteki anabilim dallarıdır ve bu dallardaki lisansüstü eğitimin Fen Bilimleri Enstitüsü altında gerçekleşmesi makul ve doğru bir tutum olabilmektedir. Ancak ana bilim dallarından mimari ve tasarım alanında bulunanların tamamının Fen Bilimleri Enstitüsü'yle birebirde uyduğunu söylemek mümkün değildir. Bu bağlamda bu çalışmada mimarlığın tanımından yola çıkarak araştırma alanları ve yöntemleri bakımından mimarlığın lisansüstü eğitiminin Fen Bilimleri Enstitüsü'nde gerçekleştirilmesinin uygunluğunu incelemek amaçlanmaktadır.

Tablo 2: İTÜ FBE Ana Bilim Dalları (URL 1, kategorileşme yazar tarafından yapılmıştır.)

MÜHENDİSLİK	MİMARİ & TASARIM	TEMEL BİLİMLER& TEKNOLOJİ&DİĞER
Bilgisayar Mühendisliği	Endüstri Ürünleri Tasarımı	Environmental Biotechnology
Cevher Hazırlama Mühendisliği	Mimari Tasarımda Bilişim	Yapı İşletmesi
Çevre Bilimleri ve Mühendisliği	Mimari Tasarım	Isı Akışkan
Elektrik Mühendisliği	Mimarlık Tarihi	Katı Cisimlerin Mekanığı
Biyomedikal Mühendisliği	Restorasyon	Konstrüksiyon
Elektronik Mühendisliği	Mimarlık (Tezsiz)	Makine Dinamiği, Titreşimi ve Akustiği
Endüstri Mühendisliği	Restorasyon (Tezsiz)	Malzeme ve İmalat
Telekomünikasyon Mühendisliği	Peyzaj Mimarlığı	Otomotiv
Fizik Mühendisliği	Bölge Planlama	Sistem Dinamiği ve Kontrol
Gemi İnşaatı ve Gemi Makineleri Mühendisliği	Şehir Planlama	Çevre Kontrolü ve Yapı Teknolojisi
Gemi ve Deniz Teknolojisi Mühendisliği	Şehir ve Bölge Planlama	Kimya
Hidrolik ve Su Kaynakları Mühendisliği	Kentsel Tasarım	Gayrimenkul Geliştirme
Ulaştırma Mühendisliği	Proje ve Yapım Yönetimi	Polimer Bilim ve Teknolojisi
Yapı Mühendisliği	Yapı Bilimleri	Savunma Teknolojileri
Zemin Mekanığı ve Geoteknik Mühendisliği		Moleküler Biyoloji-Genetik ve Biyoteknoloji
İşletme Mühendisliği		Nano Bilim ve Nano Mühendislik
Geomatik Mühendisliği		Mühendislik Yönetimi
Jeofizik Mühendisliği		
Jeoloji Mühendisliği		
Kimya Mühendisliği		
Kontrol ve Otomasyon Mühendisliği		
Maden Mühendisliği		
Makine Mühendisliği		
Matematik Mühendisliği		
Malzeme Mühendisliği		
Metalurji ve Malzeme Mühendisliği		
Seramik Mühendisliği		
Üretim Metalurjisi ve Teknolojileri Mühendisliği		
Petrol ve Doğal Gaz Mühendisliği		
Tekstil Mühendisliği		
Deniz Ulaştırma ve İşletme Mühendisliği		
Kıyı Bilimleri Mühendisliği		
Mekatronik Mühendisliği		
Uçak ve Uzay Mühendisliği		
Malzeme Bilimi ve Mühendisliği		

Tablo 3: MSGSÜ Ana Bilim Dalları (URL 2, kategorileşme yazar tarafından yapılmıştır.)

MİMARİ & TASARIM
Mimarlık Tarihi
Mimari Tasarım Sorunları
Koruma ve Restorasyon
Yapı Bilgisi
İç Mimarlık
Endüstri Ürünleri Tasarımı
Şehir ve Bölge Planlama
Kentsel Planlama
Kentsel Tasarım
Kentsel Koruma

Tablo 4: ODTÜ FBE Ana Bilim Dalları (URL 3, kategorileşme yazar tarafından yapılmıştır.)

MÜHENDİSLİK	MİMARİ & TASARIM	TEMEL BİLİMLER& TEKNOLOJİ&DİĞER
Bilgisayar Mühendisliği	Arkeometri	Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi
Biyomedikal Mühendisliği	Endüstriyel Tasarım	Biyokimya
Çevre Mühendisliği	Kültürel Mirası Koruma	Biyoloji
Çimento Mühendisliği	Mimarlık	Biyoteknoloji
Elektrik ve Elektronik Mühendisliği	Bölge Planlama	Deprem Çalışmaları
Endüstri Mühendisliği	Kentsel Tasarım	Fizik
Gıda Mühendisliği	Şehir Planlama	İstatistik

Havacılık ve Uzay Mühendisliği	İş Sağlığı ve Güvenliği
İnşaat Mühendisliği	Jeodezi ve Coğrafi Bilgi Teknolojileri
Jeoloji Mühendisliği	Kimya
Kimya Mühendisliği	Matematik
Maden Mühendisliği	Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi
Makina Mühendisliği	Mekanik Tasarım ve İmalat
Metalurji ve Malzeme Mühendisliği	Mikro ve Nanoteknoloji
Petrol ve Doğal Gaz Mühendisliği	Mühendislik Bilimleri
Yazılım Mühendisliği	Mühendislik Yönetimi
	Nörobilim ve Nöroteknoloji
	Polimer Bilim ve Teknolojisi
	Yapı Bilimleri
	Yer Sistem Bilimleri
	Yöneylem Araştırması

2. TÜRKİYE'DEKİ ÜNİVERSİTELERDE MİMARLIK LİSANSÜSTÜ EĞİTİMİ

Enstitüler, çalışma alanları ve araştırma yöntemleri konusunda birbirinden ayrılmaktadır. Ana bilim dallarının herhangi birinin araştırma yöntem ve alanıyla, fen, sosyal ve sağlık enstitülerinin biri uyduğunda, o bilim dalı kolaylıkla ilgili enstitü altına yerleşebilmektedir. Ancak mimarlık, fen bilimleri, sosyal bilimler ve güzel sanatların ara kesitinde bir konuma sahip bir disiplindir. Hasol (2019) mimarlığı; *insanların yaşamasını kolaylaştırmak ve barınma, dinlenme, çalışma, eğlenme gibi eylemlerini sürdürebilmelerini sağlamak üzere gerekli mekanları, işlevsel gereksinimleri ekonomik ve teknik olanaklarla bağdaştırarak estetik yaratıcılıkla tasarlama ve inşa etme sanatı; başka bir tanımıyla, yapıları ve fiziksel çevreyi tasarlama ve inşa etme sanatı ve bilimi; yapı ve mekan tasarımı; kısaca yapı eyleminin sanata dönüşmesi; yapı sanatı, "mimari" olarak tanımlamaktadır.* Yalnızca bu tanımdan yola çıkıldığında bile mimarının birçok alanla ilişkisi görülmektedir. Hasol, mimarlığı tanımlarken "insanların" diyerek söze başlamıştır. Mimarlık, insanın hem bu faaliyeti yapan hem de faaliyetin yapıldığı figür olarak mimarının ana konusudur. Dolayısıyla insana dair tüm disiplinler mimarının ilgi alanına girer. Sosyal bilimlerin, dünyanın ve yaşamın insanî ve toplumsal yönlerini inceleyen bir akademik disiplinler grubu (URL 4) olduğu göz önüne alındığında, mimarlık alanının lisansüstü ölçekte sosyal bilimler enstitüsü alanında yürütülmesi gerektiğini savunmak mümkündür. Mimarının yalnızca genişlik, uzunluk ve yüksekliklerin toplamı demek olmayıp, kişinin duyup yaşadığı, içinde gezip dolaştığı boşluğun, kapsanan bir mekanın, iç mekanın ta kendisi olduğu (Özer, 2018) unutulmadan, sosyal bilimlerle olan bu yakın ilişkisi kavranmalıdır.

Ancak bu tek yönlü bakış açısı, mimarlığın lisansüstü düzeydeki eğitim sorunlarını çözmeyecektir. Mimarlık, bilim, sanat, teknik ve insan yaşamıyla ilişkilidir (Hasol, 2019). Vitruvius'a (2005) göre mimarlık kullanışlılık (sosyal bilimler), sağlamlık (fen bilimleri) ve güzellik (güzel sanatlar) unsurlarına sahip olmalıdır. Ekonomik, sosyal, teknik, fonksiyonel, estetik, dekoratif, volümetrik ve mekânsal faktörler mimari yaratmanın temelleridir (Özer, 2018). Bu bağlamda mimarlığın Vitruvius'un sağlamlık olarak adlandırdığı "yapı fiziği" alanıyla ve ekoloji, teknoloji, teknik, malzeme bilimi, aydınlatma ve akustik ve otomasyon gibi alanlarla olan ilişkisi, mimarlığı fen bilimleri alanının da bir parçası olmasını sağlamaktadır. 1581'de bir İngiliz yazar mimarlığı "yapı bilimi" olarak tanımlamıştır (Hasol, 2019). Diğer bir yönüyle de mimarlık; Bruno Zevi'nin tanımıyla "coşku ve hayranlık yaratan yapı"dır (Hasol, 2019), içinde estetik ve güzellik gibi unsurları barındıran, yaratıcılık gerektiren, yüzyıllar boyunca resim ve heykelle birlikte anılan bir sanat dalıdır. Dolayısıyla, mimarlık sadece yalnızca bir bilim, sanat veya sosyal dal olabilir, mimarlık bunların hepsini içinde barındırır.

Mimarlığın bu çok yönlülüğü, mimarlık lisans eğitiminde kürsüleşmeyle/ana bilim dalları oluşturmayla çözülmeye çalışılmış olup; özellikle köklü üniversitelerde bina bilgisi, yapı bilgisi, mimarlık tarihi ve restorasyon olmak üzere 4 ana bilim dalına bölünmüştür. Bu dört ana bilim dalı fen bilimleri, sosyal bilimler ve güzel sanatların en az biriyle ilişki içindedir (Tablo 5).

Tablo 5. Mimarlık Lisans Eğitimindeki Ana Bilim Dalları ve Onların Fen Bilimleri, Sosyal Bilimler ve Güzel Sanatlar İle İlişkisi

	Fen Bilimleri	Sosyal Bilimler	Güzel Sanatlar
Bina Bilgisi	✓	✓	✓
Yapı Bilgisi	✓		
Mimarlık Tarihi		✓	
Restorasyon	✓	✓	✓

Bu durumun, Türkiye'deki üniversitelerdeki mimarlık lisansüstü eğitimde de tartışılması gerekmektedir. Türkiye'de 2021 itibarıyla 52 üniversitede mimarlık lisansüstü eğitimi verilmektedir ve bunların 49'u fen bilimleri enstitüsü altında bulunurken, 3'ü lisansüstü eğitim enstitüsündedir (Tablo 6). Mimarlık lisansüstü eğitimi mevcut enstitü oluşumlarının (fen bilimleri/ beşeri/sosyal bilimler/vb.) birçoğuyla farklı oranlarda/farklı açılardan çakışmakta ve örtüşmektedir (Özten vd., 2018). Aslında 1983 yılında daha ilk defa enstitüler ve kapsamaları Lisansüstü Eğitim-Öğretim Enstitülerinin Teşkilat ve İşleyiş Yönetmeliği'nde tanımlanırken de mimarlık, fen bilimleri enstitüsüne dahil edilen bir disiplin olmuştur. Ancak günümüzde bunun sorgulanması ve uygunluğunun araştırılması önemlidir.

Tablo 6. Türkiye'deki Üniversitelerdeki Mimarlık Lisansüstü Eğitimi Olan Üniversiteler ve Bu Üniversitelerde Mimarlık Ana Bilim Dalının Bağlı Olduğu Enstitüler

FBE	FBE	FBE	FBE
Abdullah Gül Üniversitesi	Başkent Üniversitesi	Eskişehir Teknik Üniversitesi	Hasan Kalyoncu Üniversitesi
Adana Bilim ve Teknoloji Üniversitesi	Beykent Üniversitesi	Fatih Sultan Mehmet Üniversitesi	İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi
Akdeniz Üniversitesi	Bursa Uludağ Üniversitesi	Fırat Üniversitesi	İstanbul Arel Üniversitesi
Alanya Hamdullah Emin Paşa Üniversitesi	Çankaya Üniversitesi	Gazi Üniversitesi	İstanbul Aydın Üniversitesi
Anadolu Üniversitesi	Çukurova Üniversitesi	Orta Doğu Teknik Üniversitesi	Toros Üniversitesi
Bahçeşehir Üniversitesi	Dicle Üniversitesi	Özyeğin Üniversitesi	Trakya Üniversitesi
Balıkesir Üniversitesi	Doğuş Üniversitesi	Sakarya Üniversitesi	Yaşar Üniversitesi
Düzce Üniversitesi	Gaziantep Üniversitesi	Süleyman Demirel Üniversitesi	Yeditepe Üniversitesi
Konya Gedik Üniversitesi	Kocaeli Üniversitesi	İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi	Konya Teknik Üniversitesi
İstanbul Kültür Üniversitesi	Karadeniz Teknik Üniversitesi	İstanbul Teknik Üniversitesi	Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
İstanbul Okan Üniversitesi	Karabük Üniversitesi	İzmir Demokrasi Üniversitesi	KTO Karatay Üniversitesi
Erciyes Üniversitesi	Gebze Teknik Üniversitesi	TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi	Maltepe Üniversitesi
Eskişehir Osman Gazi Üniversitesi	Haliç Üniversitesi	İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü	Antalya Bilim Üniversitesi
			Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
			Necmettin Erbakan Üniversitesi

Yapılan çalışmalarda 1995-2014 yılları arasında Türkiye'de mimarlık/mimari tasarım alanında doktora eğitimi üst ölçekte ele alındığında Yükseköğretim Kurulu ve fen bilimleri enstitüleri temelinde doktora sürecinin özellikle son dönemde bir sistem altına alınması genelde olumlu bulunmakta iken fen bilimleri enstitüsünün bilimsel ve biçimsel çerçevesinin mimarlık alanına uygunluğuyla ilgili şüpheler bu çalışmalarda ortaya konmuştur. Ayrıca, bu doğrultuda indirgemeci ve jenerik sistemlerin doktoralarda, ürünler kadar yazarlar ve danışmanları da etkileyen bir yüzeyselleşme ve standartlaşma tehlikesi yarattığı vurgulanmıştır (Özten vd., 2018). Ayrıca mimarlık lisansüstü eğitimi, mevcut enstitü oluşumlarıyla bilimsel ve işleyiş olarak çakışmamakta ve uyumsuz bulunmaktadır.

1995-2014 yılları arasında Türkiye'de mimarlık alanında yazılmış doktora tezlerinin ana temaları incelendiğinde, en büyük ve ana temaların mekan, tasarım/tasarım süreci, biçim/morfoloji ve mimarlık eğitimi olduğu görülmektedir (Anay vd., 2018). Sanat, tasarım ve sosyal temaların mimarlık lisansüstü çalışmalarında kendine geniş bir yer edinmesi, fen bilimleri enstitüsünün ve aslında genel anlamda fen bilimlerinin nicel araştırma metotlarına uyuşmakta problem yaşamaktadır. Sosyal bilimlerin giderek daha

fazla özerkleşmesi ve kendine özgü araştırma yöntemleri geliştirmesi, aynı zamanda nicel araştırma yaklaşımlarının, merkezinde insanın var olduğu sosyal gerçekliği açıklamada yetersiz kalması gibi nedenlerle nicel araştırma yöntemlerinin sosyal bilimler içerisindeki görece ağırlığı azalmaya başlamıştır (Aydın, 2018). Daha çok “gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama tekniklerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma” (Yıldırım ve Şimşek, 2008) olarak tanımlanabilen nitel araştırmaların kullanıldığı sanat ve sosyal bilimler alanlarında yapılan lisansüstü çalışmaların fen bilimleri enstitüsü tez yazım ve araştırma kurallarına uygunluğunun sağlanmaya çalışması, araştırmacıları zorlayan, tek tipleştirilen ve kısıtlayan bir durumdur. Ancak bu, mimarlığın lisansüstü eğitimde sosyal bilimler enstitüsü çatısı altına girmesi gerektiği anlamına da gelmemektedir. Fen bilimleri alanındaki konularla da ilişkisi olan mimarlık, özerk olarak ele alınmalı ve buna uygun bir çözüm üretilmelidir.

3. SONUÇLAR

Türkiye’de mimarlık lisansüstü eğitimi %94 oranda fen bilimleri enstitüsü bünyesinde gerçekleşmektedir. Ancak mimarlık, sanat, fen bilimleri ve sosyal bilimler orta noktasında bir konumdadır. Türkiye’deki üniversitelerde özellikle sağlık alanında görülen yüksek sayıdaki enstitülere karşın, mimarlık alanı için özel kurgulanmış bir enstitü kurulmamıştır. Bu bağlamda Antalya Bilim Üniversitesi, İzmir İleri teknoloji Enstitüsü ve Konya Teknik Üniversitesi’nin mimarlık lisansüstü eğitimini, fen bilimleri enstitüsü yerine lisansüstü eğitim enstitüsünde gerçekleştirmesi bir gelişme olarak değerlendirilebilmesine rağmen, yine de mimarlık için özel geliştirilmiş bir mimarlık enstitüsünün kurulması, mimarlık lisansüstü eğitimini daha sağlıklı hale getirecektir. Örneğin bir “Mimari Araştırmalar Enstitüsü” kurulması, mimarlık lisansüstü araştırma ve çalışmalarının yürütüleceği bir enstitü olarak üst ölçekte çok daha uygun olacaktır. Çünkü, mimarlığın bina bilgisi, yapı bilgisi, restorasyon ve mimarlık gibi alt ana bilim dalları bulunmakta olup, bu ana bilim dalları fen bilimleri, sosyal bilimler ve güzel sanatlarla belirli oranlarda ilişkilidir. Bu nedenle, mimarlığın güzel sanatlar ya da sosyal bilimlere daha yakın bir alanında lisansüstü eğitime devam ederek uzmanlaşacak bir öğrencinin, fen bilimleri enstitüsünün belirlediği tez yazım kılavuzuna uyması ya da fen bilimleri araştırma ve yazım metodolojisini takip etmesi, ancak zorlama bir durum olacak olup, uygun olmamaktadır.

KAYNAKÇA

- Anay, Hakan, Özten, Ülkü, Özten Anay, Meltem, Acar, Yiğit (2018). Türkiye’de Mimarlık/Mimari Tasarım Doktora Araştırmalarına Dair Bir İnceleme. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 8(3), 488-501 ss.
- Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Fakülte/Enstitü- Bölüm/Anabilim Dalı Açma Kriterleri, (2021). https://oidb.asbu.edu.tr/sites/idari_birimler/oidb.asbu.edu.tr/files/inline-files/program%20a%C3%A7ma%20kriterleri%20kitap%C3%A7%C4%B1%C4%9F%C4%B1.pdf, Erişim Tarihi: 24.01.2021.
- Arslan, Metin (2012). *Araştırma Yöntem ve Teknikleri*. Ders Notları, Harran Üniversitesi, Birecik Meslek Yüksekokulu.
- Aydın, Nurşen (2018). Nitel Araştırma Yöntemleri: Etnoloji. *Uluslararası Beşeri ve Sosyal Bilimler İnceleme Dergisi*, 2(2), 60-71 ss.
- Bozan, Mahmut (2012). Lisansüstü Eğitimde Nitelik Arayışları. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*, 4(2), 177-187 ss.
- Dilci, Tuncay (2019). Eğitim Bilimleri Örneklerinde Lisansüstü Eğitimin Niteliksel Boyutuna İlişkin Görüşler (Nitel Bir Çalışma). *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 29(1), 159-179 ss.
- Hasol, Doğan (2019). *Ansiklopedik Mimarlık Sözlüğü*. Yem Yayınevi.
- Karakütük, Kasım (1989). Türkiye’de Lisansüstü Öğretim, Sorunları ve Çözüm Önerileri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 22(1), 505-528 ss.
- Karakütük, Kasım, Aydın, Alper, Abalı, Gürkan, Yıldırım, Sevgi (2008). Lisansüstü Öğretimin Sorunları Konusunda Ankara’daki Üniversitelerin Lisansüstü Enstitü Yöneticilerinin Görüşleri. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 33(147), 42-53 ss.
- Lisansüstü Eğitim-Öğretim Enstitülerinin Teşkilât ve İşleyiş yönetmeliği (1983). <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=10165&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5>, Erişim Tarihi: 24.01.2021.
- Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği. (2016). <https://www.mevzuat.gov.tr/File/GeneratePdf?mevzuatNo=21510&mevzuatTur=KurumVeKurulusYonetmeliği&mevzuatTertip=5>, Erişim Tarihi: 24.01.2021. Erişim Tarihi: 24.01.2021.
- Özer, Bülent (2018). *Kültür Sanat Mimarlık*. Yem Yayınevi, 479 s.
- Özten, Ülkü, Anay, Hakan, Özten Anay, Meltem, Acar, Yiğit (2018). Akademik Gözüyle Türkiye’de Mimarlık/Mimari Tasarım Doktora Araştırmaları. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 8(2), 410-423 ss.
- Sevinç, Bilal (2001). Türkiye’de Lisansüstü Eğitim Uygulamaları, Sorunlar ve Uygulamalar. *Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 34(1), 25-40
- URL 1: <http://www.lee.itu.edu.tr/programlar>, Erişim Tarihi: 24.01.2021.
- URL 2: <https://www.msgsu.edu.tr/faculties/fen-bilimleri-enstitusu>, 24.01.2021.
- URL 3: <https://fbe.metu.edu.tr/tr/programlar>, 24.01.2021.
- URL 4: https://tr.wikipedia.org/wiki/Sosyal_bilimler, Erişim Tarihi: 24.01.2021.
- Vitruvius (2005). *Mimarlık Üzerine On Kitap*. Şevki Vanlı Yayınları, 241 s.
- Yıldırım, Ali, Şimşek, Hasan (2008). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. (6. Baskı), Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yükseköğretim Kanunu* (1981). <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.2547.pdf> Erişim Tarihi: 24.01.2021.
- Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı (YÖK) Tez Merkezi* (2021). <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tarama.jsp>, Erişim Tarihi: 24.01.2021. Erişim Tarihi: 24.01.2021.